

Delrapport:

Enkätundersökning – personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+ i Östersunds kommun

Projekt Age-friendly cities and communities 2021-06-14

Innehåll

1. Bakgrund	3
2. Metod – enkätundersökning personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+.....	4
3. Resultat.....	5
3.1 Utemiljöer och allmänna platser.....	6
3.2 Transporter (kollektivtrafik).....	7
3.3 Bostäder.....	10
3.4 Social gemenskap och delaktighet	11
3.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering).....	14
3.6 Medborgarinflytande	16
3.7 Kommunikation och information	18
3.8 Samhällsstöd och service.....	19
4. Hur kommer resultatet att användas?	21

Bilagor

- Bilaga 1: Följebrev - Enkät personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+
- Bilaga 2: Enkät personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+ slutlig version
- Bilaga 3: Informationsbrev till enhetschefer om enkät personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+

1. Bakgrund

Östersunds kommun blev sommaren 2019 medlem i WHO:s nätverk ”The WHO Global Network for Age-friendly cities and communities”.

WHO:s nätverk “Age-friendly cities and communities” (AFCC) har initierats för att möta utvecklingen med en åldrande befolkning och snabb urbanisering på globala nivå. Nätverket vill stimulera medlemsstäderna till kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring hur man kan utforma åldrevänliga städer som skapar förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt åldrande.

WHO har i samverkan med äldre medborgare runt om i världen identifierat åtta arbetsområden som bedöms viktiga för att skapa åldrevänliga städer och samhällen. Dessa områden är:

1. Utomhusmiljöer och byggnader
2. Transporter
3. Bostäder
4. Social delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet
6. Medborgardeltagande, arbete och volontärinsatser
7. Kommunikation och information
8. Samhällsstöd och hälsovård

Medlemskapet i nätverket är kostnadsfritt, men som medlem åtar man sig att:

- Utveckla medborgarmedverkan
- Göra en nulägesanalys utifrån ovanstående 8 arbetsområden
- Ta fram en 3-årig kommunövergripande handlingsplan
- Identifiera utfallsmått för att följa utvecklingen av arbetet med AFCC
- Bidra med kunskaps- och erfarenhetsutbyte till övriga medlemmar i nätverket

Även om WHO:s nätverk har fokus på äldre har Östersunds kommun beslutat att arbetet med AFCC ska omfatta både **äldre och personer med funktionsnedsättningar**, då de aktuella 8 arbetsområdena bedöms lika viktiga för båda målgrupperna. Fokus blir därmed att skapa en **åldrandevänlig** kommun, ur ett livsloppsperspektiv, snarare än en åldrevänlig kommun.

Kommunfullmäktige har gett kommunens nämnder och förvaltningar ett gemensamt uppdrag att påbörja arbetet med att göra Östersund till en mer åldrandevänlig kommun. Uppdraget kommer inledningsvis att genomföras som ett projekt under år 2020–2022.

Projektet börjar med att kommunen gör en nulägesanalys av hur äldre och personer med funktionsnedsättningar upplever de nämnda åtta utvecklingsområdena idag. Flera olika insamlingsmetoder kommer att användas för att fånga medborgarnas perspektiv, t.ex. enkätundersökningar, fokusgruppsintervjuer, telefonintervjuer och öppna medborgardialoger.

I denna rapport redovisas resultatet av en enkätundersökning som genomförts våren 2021 riktat till personer med intellektuell funktionsnedsättning över 18 år.

2. Metod – enkätundersökning personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+

Under april-maj månad 2021 har det genomförts en enkätundersökning riktad till personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+ som bor i LSS-bostad eller ordinärt boende i Östersunds kommun och har någon insats av Vård- och omsorgsförvaltningen.

Enkäten innehöll 3 bakgrundsfrågor (om ålder, kön och bostadsort) samt 10 frågor som utgick från de områden WHO lyft fram som särskilt viktiga för ett aktivt och hälsosamt liv och åldrande:

1. Utemiljöer och parker
2. Transporter (kollektivtrafik/biltrafik)
3. Bostäder
4. Social gemenskap och delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)
6. Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande
7. Kommunikation och information
8. Samhällsstöd och service

Kvalitetsansvariga, stödpedagoger och forskare inom Sektor funktionshinder hjälpte till att formulera anpassade frågor till målgruppen och med tillhörande bildstöd.

Se bilaga 1: Följebrev – Enkät personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+

Se bilaga 2: Enkät personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+ - slutlig version

Det kopierades det upp 200 följebrev, enkäter och svarskuvert. Eftersom enkäten skulle besvaras av medborgarna själva fick varje enhetschef för LSS-bostäder respektive Daglig verksamhet inom Sektor funktionshinder, Vård- och omsorgsförvaltningen, i uppdrag att göra en bedömning av vilka medborgare som skulle klara att besvara enkäten på egen hand eller med visst stöd av personal. Skriftliga instruktioner om undersökningen förmedlades till enhetscheferna.

Se bilaga 3: Informationsbrev till enhetschefer om enkät personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+

Berörda medborgare på LSS-bostad respektive Daglig verksamhet tillfrågades därefter om de ville medverka i undersökningen.

3. Resultat

Totalt besvarades enkäten av 130 personer. Av dessa var 63 kvinnor, 66 män och 1 icke-binär person.

Åldersfördelning

Åldersfördelningen hos de svarande var följande:

Åldersgrupp	Antal	Andel
18–29 år	27	21%
30–44 år	51	39%
45–64 år	41	32%
65–79 år	11	8%
Totalsumma	130	100%

Geografiska områden

I nedanstående tabell redovisas antalet svarande utifrån olika geografiska områden.

Geografiskt område	Antal
Brunflo	5
Centrala stan (omfattar området från Fältjägargränd vid Östersunds sjukhus till Grängsgatan/Stuguvägen samt från Strandgatan till Litsvägen/Genvägen vid Mittuniversitetets campusområde)	53
Frösön	11
Lugnvik, Stadsdel Norr, Karlslund och Solliden	15
Odensala	2
Odenslund	1
Torvalla	43
Totalsumma	130

3.1 Utemiljöer och allmänna platser

Vad är viktigt att det finns nära där du bor?

Totalt resultat

Svar	Antal	Andel
Gång- och cykelbanor	95	73%
Bra sandning/snöröjning	81	62%
Bra belysning	81	62%
Busshållplats	76	58%
Parker	72	55%
Affärer/Shopping	69	53%
Bänkar	68	52%
Skog	65	50%
Toalett	59	45%
Jobbet/Daglig verksamhet	56	43%
Sjö	41	32%
Utegym	30	23%
Annat: Caféer	1	1%
Annat: Sporthall	1	1%
Annat: Ej besvarad	1	1%

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande tycker är viktigt att det finns nära där de bor. Det fanns ett antal förangivna svarsalternativ som avsåg både utemiljöer och samhällsservice. Det var möjligt att välja flera olika svarsalternativ när man svarade på frågan. Det fanns även möjlighet att lägga till egna alternativ.

Det som flest svarande tycker är viktigt att det finns i närheten av där de bor är **gång- och cykelbanor, bra sandning/snöröjning, bra belysning och busshållplats**. Mellan 60 och 75% av de svarande tycker det är viktigt. Även närhet till parker, bänkar och shopping är viktigt för drygt hälften av de svarande.

3.2 Transporter (kollektivtrafik)

Brukar du åka med lokalbussarna (stadsbuss eller länstrafikbuss)?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	81	62%
Nej	48	37%
(tom)	1	1%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (62% eller 81 personer) brukar åka lokalbuss, medan 37% inte brukar göra det. En person har valt att inte besvara frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

I nedanstående tabell redovisas antalet svar fördelat på olika kön när det gäller bussåkande. Det går inte att utläsa några könsskillnader när det gäller denna fråga, det är en likvärdigt hög andel kvinnor och män som brukar åka buss.

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Totalsumma
Ja	1	39 (62%)	41 (62%)	81 (62%)
Nej		24 (38%)	24 (36%)	48 (37%)
(tom)			1 (2%)	1 (2%)
Totalsumma	1	63 (100%)	66 (100%)	130 (100%)

I nedanstående tabell redovisas skillnaden i svar mellan olika åldersgrupper kring bussåkande.

Svarsalternativ	Åldersgrupp				Antal
	18–29 år	30–44 år	45–64 år	65–79 år	
Ja	18	35	22	6	81
Nej	8	16	19	5	48
(tom)	1				1
Totalsumma	27	51	41	11	130

Svaren visar att det är en högre andel i de yngre åldersgrupperna som brukar åka buss.

67% (18 personer) i åldern 18–29 år och 69% (35 personer) i åldern 30–44 år har svarat att de brukar åka buss, medan motsvarande andel är 54% (22 personer) i åldern 45–64 år respektive 55% (6 personer) i åldern 65–79 år.

Hur tycker du att det fungerar att åka buss?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Bra	59	45%
OK	28	22%
Dåligt	9	7%
Brukar inte åka buss	32	25%
Åker ej buss pga. covid-19	2	2%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: Ungefär hälften av de svarande (45% eller 59 personer) tycker att det fungerar bra att åka buss och en dryg femtedel (22% eller 28 personer) tycker att det fungerar OK. Några svarar att det fungerar dåligt (7% eller 9 personer) och övriga brukar inte åka buss. Några av dem som svarat att det fungerar bra/OK har på föregående fråga sagt att de inte brukar åka buss, vilket tolkas som att de är sällanresenärer.

Några av dem som svarat **Bra**, har lämnat följande kommentarer:

- Väldigt bra.
- Bra att bussarna går ofta. Skulle önska att bussarna går ofta även på söndagar.
- Lite för få tider.
- Det går bra när personalen följer med.
- Det är bara nu under covid som det varit problem. Fler borde använda munskydd. Skulle vilja att man kan kliva på fram för att minska trängsel. Skulle kunna ha skyddsglas vid chauffören.
- Har haft lite svårt för att ha munskydd på när jag åker buss, men annars tycker jag att det fungerar bra.
- Men folk håller inte avstånd eller använder munskydd.
- Önskar säkerhetsbälte på stadsbussarna och på länstrafikbussen. Skulle känna mig tryggare då. Önskar bättre bemötande från busschauffören.
- En egen buss kopplad till boendet vore bäst!
- En egen buss om pengar fanns till vore underbart.
- Jag cyklar på våren och sommaren. Jag brukar åka med senare buss på vintern för det är mycket folk vid 07.30.
- Åker bara buss ibland. De gånger jag åker buss fungerar det bra!
- Åker inte buss, men tycker det fungerar bra att åka buss.
- Åker mycket sällan buss.

Bland dem som svarat **OK**, har några lämnat följande kommentarer:

- Bussen är för liten för alla som åker med. Vara större. Dom kör för fort, före man har satt sig ner.
- Vill helst inte åka buss och absolut inte själv.
- Behöver ha med personal eller anhörig då synen är nedsatt. Har svårt att se nivåskillnader.
- Busschaufförerna borde vänta med att köra tills att de äldre har satt sig.

- Oftast för mycket folk på bussen de tider jag åker, inte alltid man får sittplats. (Har svarat på frågorna som om covid inte fanns.)
- Åker sällan buss (går mycket)
- Tak över busshållplatsen

Några av dem som svarat **Dåligt** har lämnat följande kommentarer:

- Inte varit bälten på alla säten.
- Problem att stiga på/av bussen med rollator. Alla busschaufförer sänker inte ner bussen så det är lätt att knuffa på rollatorn.
- Svårt att komma in i bussen, finns inte alltid plats för rullstol.
- Åker buss ibland. Dåligt att inte alla/alltid bussarna "åker ner" när man kliver på/av.
- Bussarna går dåligt!
- Jag tycker inte om att åka buss!

När det gäller dem som **inte brukar åka buss** så är det bland annat för att man har egen bil eller använder färdtjänst. Se nedanstående kommentarer:

- Cyklar mest
- Har egen bil så jag tar mig dit jag vill ändå. Så jag åker typ aldrig buss längre.
- Åker endast enstaka gånger, eftersom jag har en egen bil
- Åker endast färdtjänst
- Åker aldrig buss, åker färdtjänst
- Vägrar åka buss.

Av kommentarerna kan man utläsa att några förbättringsområden är **brister i tillgänglighet i olika avseenden** och **busschaufförernas bemötande**. Några efterfrågar säkerhetsbälten på bussarna.

3.3 Bostäder

Är du trygg i ditt hem?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	111	85%
Ibland	14	11%
Nej	3	2%
Frågan ej besvarad	1	1%
Personalen: Svår fråga att förstå	1	1%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av dem som besvarat enkäten (85% eller 111 personer) uppger att de känner sig trygga i sitt hem och 11% (14 personer) svarar ibland. 2% (3 personer) har svarat att de inte känner sig trygga hemma och 2 personer har inte besvarat frågan.

Några av dem som svarat **Ja**, har lämnat följande kommentarer:

- Jag är trygg i mitt hem. Då får jag göra vad jag vill.
- Jag känner mig trygg
- Jag trivs jättebra i mitt hem
- Jag trivs hemma
- Jag kan stänga min dörr och göra vad jag vill och så ingen annan kan komma in och störa mig.
- Finns alltid personal här så det känns bra
- Jag har personalen nära om jag behöver hjälp
- Vi vill gärna ha skydd för lägenhet. Inga tjuvar.

Bland dem som svarat **Ibland**, lämnade några följande kommentarer:

- Det finns olika personal som jobbar som jag tycker om.
- Det brukar hända fester på helgerna ibland mycket liv när det är fester. Det har hänt hög musik så lägenheten vibrerar. Just nu är det lugnt!
- Det är för tunna väggar så man hör allt grannarna gör. Det blir för jobbigt för mig. Jag har bättre hörsel än alla andra.
- Har haft lite problem att känna mig trygg hemma på kvällarna/nätterna sen jag blev förföljd av en okänd kille efter att jag hade följt med min bästa tjejkompis hem sent en kväll/natt.
- Är rädd att det kan bli inbrott, att tjuvar ska komma.
- Jag kan höra röster.

Två av dem som svarat **Nej** på frågan har lämnat följande kommentarer:

- Känner oro över att inte få bo kvar
- Det är lite jobbigt att bo själv (har nyligen flyttat till egen lägenhet)

3.4 Social gemenskap och delaktighet

Brukar du känna dig ensam?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	17	13%
Ibland	66	51%
Nej	46	35%
Vill inte svara	1	1%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: En dryg tiondel av de svarande (13% eller 17 personer) säger att de känner sig ensamma. Drygt en tredjedel (35% eller 46 personer) av de svarande säger att de **inte** brukar känna sig ensamma. Ungefär hälften (51% eller 66 personer) säger att de känner sig ensamma ibland. En person ville inte besvara frågan.

Några av dem som svarat **Ja** (dvs. att de brukar känna sig ensamma) har lämnat följande kommentarer:

- Ja, för det mesta
- Då jag inte får ha kontaktperson så är jag ensam, då jag inte kan hitta på något då jag inte har något kompisumgänge.
- Grubblar, trösttankar, orostankar. Kommer upp gamla minnen när jag är ensam.
- Jag är inte van vid att bo själv än
- Skulle vilja ha en hund
- Saknar jobbet på DV. Men snart får jag börja jobba igen, när jag fått mina sprutor (covidspruta).
- Svår fråga då det är coronarestriktioner

Några av dem som svarat **Nej** (dvs. att de inte brukar känna sig ensamma) har lämnat följande kommentarer:

- Jag har min man, vi är gifta
- Jag har personal en gång i veckan. Då är jag inte ensam. På helgerna får jag hjälp också.
- Varit lite trist nu under coronapandemin att inte kunna träffa sin kontaktkompis och hitta på saker lika mycket.

Bland dem som svarat att de känner sig ensamma **Ibland**, har några lämnat följande kommentarer:

- Dagsformen avgör. Ibland vill man vara ensam, men ibland vill man inte vara ensam och då finns det inte alltid någon att prata med. Ringer mest personalen. Ibland bästa kompis.
- Har ont om kompisar
- Ibland, inte jämt. Jag har min katt som sällskap.
- Ibland känner jag mig ensam när man inte har husdjur. Men katten tog jag bort förra året för katten blev sjuk, inklusive att jag är allergisk mot pälsdjur och pollen, björk. Men jag äter allergimedicin mot det. Jag brukar vara hos mina föräldrar ibland. Dom har en hund. På somrarna brukar jag vara ute i sommarstugan med mina föräldrar. Annars brukar jag vara hemma i lägenheten och hitta på något eget. Det händer ibland att jag brukar vara hemma hos mina föräldrar.
- Jag känner mig ensam ibland
- Jag skulle vilja ha en flickvän

- Jag skulle vilja ha någon fler kompis att hitta på saker med
- Jag vill ibland vara ensam i min lägenhet
- Jag är ambivert vilket innebär att jag gärna är ensam, men även tycker om att umgås.
- När jag inte har något att göra kan jag känna mig ensam
- När jag är själv i lägenheten
- När älskling och vänner inte kan umgås
- Saknar att vara i gemensamhetsutrymmet som var innan corona
- Skulle önska att få komma ut på fler utflykter ex helger med personalen eller med daglig verksamhet/helgaktiviteter
- Önskar lite mer tid med personalen
- Hitta på aktiviteter
- Är jag inte med mina vänner så kan jag känna mig ensam i hemmet
- Vill träffa alla i familjen oftare
- Är inte ute så ofta
- Saknar mamma och pappa (döda)
- Känner mig ensam väldigt sällan

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

I nedanstående tabell redovisas antalet svar fördelat på olika kön när det gäller upplevelse av ensamhet. Det går endast att notera mindre skillnader mellan könen. Det är en något högre andel kvinnor än män som svarat att de känner sig ensamma ibland (56% kvinnor jämfört med 47% män). Det är på motsvarande sätt en något högre andel män som svarat nej på frågan, dvs. att de inte brukar känna sig ensamma (38% män jämfört med 33% kvinnor. Eftersom det endast är en icke-binär person bland de svarande går där inte att göra någon bedömning.

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Totalsumma
Ja	1	6 (10%)	10 (15%)	17 (13%)
Ibland		35 (56%)	31 (47%)	66 (51%)
Nej		21 (33%)	25 (38%)	46 (35%)
Vill inte svara		1 (2%)		1 (1%)
Totalsumma	1	63 (100%)	66 (100%)	130 (100%)

I nedanstående tabell redovisas skillnaden i svar mellan olika åldersgrupper.

Svarsalternativ	Åldersgrupp				Antal
	18–29 år	30–44 år	45–64 år	65–79 år	
Ja	5	9	3		10
Ibland	16	23	21	6	45
Nej	6	19	16	5	43
Vill inte svara			1		1
Totalsumma	27	51	41	11	130

Det finns några skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller upplevelsen av ensamhet. Det är en högre andel i de yngre åldersgrupperna som svarat att de brukar känna sig ensam. 19% (5 personer) i åldern 18–29 år och 18% (9 personer) i åldern 30–44 år har svarat ja på frågan, jämfört med 7% (3 personer) i åldern 45–64 år. Ungefär hälften av de svarande i samtliga åldersgrupper har svarat att de känner sig ensamma ibland.

Om du behöver stöd av någon annan för att kunna vara med på aktiviteter, finns det då någon som kan följa med dig?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, alltid	83	64%
Ibland	40	30%
Nej, aldrig	2	2%
Tar sig till aktiviteter själv	2	2%
Är aldrig med på några aktiviteter/tom	2	1%
Har inte tänkt på det	1	1%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (64% eller 83 personer) säger att det alltid brukar finnas någon som kan följa med dem på aktiviteter. Ungefär en tredjedel (30% eller 40 personer) svarar att någon brukar kunna följa med dem till aktiviteter ibland. 2% (eller 2 personer) säger att det aldrig är någon som kan följa med dem på aktiviteter. Ytterligare 2 personer säger att de brukar ta sig till aktiviteter själva och enstaka personer säger att de inte brukar vara med på aktiviteter eller har lämnat frågan obesvarad.

Några av dem som svarat **Ja, alltid** (dvs. att någon brukar kunna följa med dem) har lämnat följande kommentarer:

- Min personal och min kontaktkompis följer med mig på aktiviteter
- Har ju personal så
- Jag får ofta sällskap
- Personal följer med
- Personalen följer med mig så mycket det går
- Personalen följer mig på aktiviteter
- Är det nåt jag vill göra med min personal så brukar dom kunna följa med, men ibland vill jag göra saker själv, t.ex. låna böcker på bibblan eller träffa nån kompis.
- Personalen

Bland dem som svarat **Ibland** (dvs. att någon brukar kunna följa med dem ibland) har några lämnat följande kommentarer:

- Beroende av aktivitet/personal
- Inte alltid personalen kan precis när jag vill, men jag får alltid hjälp till sist
- Jag har en kontaktperson
- Jag vill ha en kontaktkompis
- Man måste vara ute i god tid för att få någon att följa med
- Oftast är det personal
- Om inte personal finns på plats får jag gå själv eller ta sällskap av min sambo
- Skulle vilja ha mer egentid med personal

3.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

Den här frågan handlar om hur det känns för dig när du inte är hemma. Är andra människor snälla mot dig då?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	108	83%
Ibland	17	13%
Nej	2	2%
Frågan ej besvarad	2	2%
Personalen: Kan ej riktigt svara på frågan.	1	1%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande (83% eller 108 personer) upplever att människor är snälla mot dem när de är utanför hemmet/ute i samhället. 13% (17 personer) svarar ibland och 2% (2 personer) svarar att människor inte är snälla mot dem.

Några av dem som svarat **Ja** (dvs. att andra människor brukar vara snälla), har lämnat följande kommentarer:

- Det är dom. Jag jobbar på dagarna. Mina arbetskompisar är snälla.
- Oftast så är dom snälla när man inte är hemma
- Ibland har jag tyckt att folk tittar lite på mig
- Träffar aldrig någon

Bland dem som svarat **Ibland** (dvs. att andra människor brukar vara snälla ibland), lämnade några följande kommentarer:

- Arbetarna på jobbet retas
- Fel umgänge ibland
- Ibland är dom snälla, ibland inte
- Kan variera mycket. Brukar försöka hälsa även om man inte känner personen. Inte alltid de hälsar tillbaka. Är sällan ute själv nu under pandemin. Var tidigare ute mer själv och då brukade människor ofta vara trevliga.
- Känns otryggt att vara ute själv på natten/kvällen

En av dem som svarat **Nej**, har skrivit att hens mamma blev ledsen över att hen tog hennes påskgodis och personen är ledsen över att mamma blev arg.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

I nedanstående tabell redovisas antalet svar fördelat på olika kön när det gäller andra människors bemötande.

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Totalsumma
Ja		52 (83%)	56 (85%)	104 (83%)
Ibland	1	8 (13%)	8 (12%)	12 (13%)
Nej		2 (3%)		1 (2%)
Frågan ej besvarad		1 (2%)	1 (2%)	2 (2%)
Personalen: Kan ej riktigt svara på frågan.			1 (2%)	1 (1%)
Totalsumma	1	63 (100%)	66 (100%)	130 (100%)

Det går inte att utläsa några könsskillnader i upplevelsen av andra människors bemötande. Det är en likvärdigt hög andel kvinnor och män som svarat att de tycker att andra alltid eller ibland är snälla mot dem.

I nedanstående tabell redovisas skillnaden i svar mellan olika åldersgrupper.

Svarsalternativ	Åldersgrupp				Antal
	18–29 år	30–44 år	45–64 år	65–79 år	
Ja	20	42	35	11	104
Ibland	6	6	5		12
Nej		2			1
Frågan ej besvarad	1	1			2
Personalen: Kan ej riktigt svara på frågan.			1		1
Totalsumma	27	51	41	11	130

Det finns några skillnader kring hur olika åldersgrupper upplever att de blir bemötta med respekt.

Det är generellt sett en hög andel som svarar att människor brukar vara snälla mot dem när de är ute i samhället. Andelen som svarat det blir också högre med stigande åldersgrupper (från 74% eller 20 av 27 personer i åldern 18–29 år till 100% eller 11 av 11 i åldern 65–79 år). Det är också en högre andel i den yngsta åldersgruppen som svarat ”Ibland” på frågan (22% jämfört med 12% i åldern 30–44 år respektive 45–64 år).

3.6 Medborgarinflytande

Vad skulle du vilja vara med och bestämma om i Östersund?

Svar	Antal
Har ej besvarat frågan	61
Vet inte	22
Tillgängligare/trevligare utemiljöer och allmänna platser <ul style="list-style-type: none">- Att man kan gå in med rullstol överallt, t.ex. butiker- Fler soptunnor, eftersom man får oftast bära på t.ex. en bajspåse när man är ute med hunden.- Flytta på apberget från busstorget. Känner ibland obehag att gå förbi där när det är berusade människor som hänger där.- Hur centrum ska se ut i framtiden- Oj, mycket. Tydligare hastighetsregler för de som kör moppar på gångvägarna.- Klottersanering ska göras på alla platser. Fler sittbänkar. Lite roligare gångbanor eller parker. Fler gungställningar. Soptunnor vid varje lekplats, där det ofta är nedskräpat.- Snöröjning, trottoarkanter- Torget hade ju kunnat bli bättre- Tryggare samhälle- Utsmyckning- Önskar att det var mer trivsamt runt Busstorget. Mer parkbänkar så man kan sitta och umgås. Gärna mer grönområden.	9
Transporter <ul style="list-style-type: none">- Busstider. Att dom ska ha mera busstider. Att inte dom ska ändra bussnummer. Typ att dom ändrar att buss tar andra vägar, typ att nian blir ett annat nummer. Så blir andra bussar också och då blir jag förvirrad.- Bättre busstider- Egna bussar till boendet- Buss till boendet- Busstorget	5
Bostäder <ul style="list-style-type: none">- Att det byggs mer bostäder- Billigare hyror	2
Social gemenskap och aktiviteter <ul style="list-style-type: none">- Att det fanns mer tid att göra aktivitet med sin personal. Att de ska ändra lagen om att få kontaktperson. Att vi som bor på LSS-boende och inte har något umgänge ska få kontaktperson så vi slipper känna oss så ensam.- Flera utegym Fjällmon- Mer aktiviteter inom musik. Mer evenemang inom musik. Återinsätt ungdomsgårdar så ungdomarna kan få någonstans att vara istället för att vara ute på stan och förstöra/trakassera andra medborgare.- Mer aktiviteter, Hur Östersund ska bli den staden man vill bo i.- Mera aktiviteter- Mer sporthallar!- Mera veteranbilar och träffar. Tycker om 50–60-talen.	10

<ul style="list-style-type: none"> - Mera öppna aktiviteter där man kan träffa andra och spela spel, sjunga, pyssla. - Resa. Semester. - Storsjöran. ÖFK. 	
<p>Medborgarinflytande</p> <ul style="list-style-type: none"> - Att ni inte ska prata över mitt huvud utan med mig. Som när vi ska byta jobbpå plats så får jag inte följa med och hälsa på jobben. Hon kollar det. Det tycker jag är fel för det är jag som känner hur dom är mot mig, det kan inte hon känna. 	1
<p>Samhällsstöd och service</p> <ul style="list-style-type: none"> - Att det blir flera personal på Östersunds sjukhus - Jag vill att alla ska få sjukvård - Jag tycker att kommunen har dragit in för mycket pengar till barn och ungdomar. Jag tycker även att dagisbarnen och förskolebarnen går i för stora grupper. Det inte blir besparingar för kommunen. Tycker att barn och äldre ska sammanföras mer, likt Lövberga. - Mera varuhus i Torvalla - Skulle vilja att det fanns fler spelbutiker. Finns mycket spel på nätet (Zelba, Pokemonspel etc.), men inte så mycket i fysiska butiker (finns Elgiganten och Net on Net). Försöker beställa ibland, men god man vill inte alltid att man gör det. - Öppna fler klädaffärer. Bra glassbutik. 	6
<p>Ingenting/Tycker det är bra som det är</p>	8
<p>Personalen: För svår fråga</p>	2
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Allt! - Att coronan ska bort i världen - Framtidspolitik. Utveckling i samhället. - Det är mest Östersunds kommun som bestämmer! - Jag vill att Jocke och Jonna ska komma till Östersund - Jag vill ha hjälp med min show och publicera en podcast, länka till Spotify - Hoppas allt (samhället) kommer igång efter coronan, att allt blir som vanligt igen - aktiviteter, resa. 	7

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande skulle vilja vara med och bestämma om i Östersund. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier, med utgångspunkt från de delområden som arbetet med Age-friendly cities and communities omfattar.

De flesta svarande valde att inte besvara denna fråga (61 personer) och 22 personer svarade "Vet inte". Det framstår som att många svarande upplevde att frågan var svår att förstå, vilket även några i personalen lyft fram.

Bland dem som ändå besvarat frågan är det förbättringar kring "**Tillgängligare/tryggare utemiljöer och allmänna platser**" respektive "**Mer social gemenskap och aktiviteter**" som efterfrågas av flest personer.

3.7 Kommunikation och information

Var får du information om vad som händer i Östersund (till exempel nyheter och fritidsaktiviteter)?

Totalt resultat

Svar	Antal	Andel
Personal	111	85%
Mobiltelefon	58	45%
Tidningen	54	42%
Anhöriga	53	41%
Kompisar	52	40%
Anslagstavla	50	38%
Datorn	42	32%
God man/förvaltare	31	24%
Annat: TV	2	2%
Annat: Sociala medier	1	1%
Annat: Kontaktperson	1	1%
Annat: Arbetskamrater	1	1%
Annat: Av min arbetsledare Daglig verksamhet	1	1%
Annat: Ett papper	1	1%
Annat: Vet ej	1	1%

Kommentar: I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vilka informationskällor de svarande har tillgång till för att få veta vad som händer i Östersund. Det var möjligt att välja flera olika svarsalternativ när man svarade på frågan, vilket de flesta också gjorde.

En tydlig majoritet av de svarande (85% eller 111 personer) uppger att de **får information genom personalen på LSS-bostaden**. Cirka 4 av 10 svarande får även information om vad som är aktuellt via **mobiltelefonen** (45%), **tidningen** (42%), **anhöriga** (41%), **kompisar** (40%) och **anslagstavla** (38%).

Andra viktiga informationskällor för flera svarande är datorn (32%) respektive god man/förvaltare (24%).

3.8 Samhällsstöd och service

Den här frågan handlar om hur du får veta saker som till exempel öppettider och telefonnummer till badhus, affärer, caféer och polisen. Om du inte kan fråga personalen - vet du var du kan få hjälp istället?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	75	58%
Nej	22	17%
Ibland	19	15%
Frågan ej besvarad	10	8%
Personalen: Inte aktuellt	4	3%
Totalsumma	130	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (58%, vilket motsvarar 75 personer) uppger att de vet var de kan få information om exempelvis öppettider eller telefonnummer till olika typer av service eller myndigheter. En dryg tiondel (15% eller 19 personer) svarar att de vet det ibland medan närmare en femtedel (17% eller 22 personer) svarat nej på frågan. I några fall har personalen svarat att det inte är aktuellt för personen att kunna ta reda på dessa uppgifter.

När det gäller dem som svarat **Ja** (dvs. att de vet var de kan få hjälp om de inte kan fråga personalen), så uppger de flesta att de söker uppgifter **via datorn** (googlar eller söker på specifika sidor) eller frågar **någon anhörig**. Några svarar också att de alltid får hjälp av just **personalen** om de behöver veta något. Nedan redovisas de kommentarer som några svarande lämnat:

- Jag googlar eller ringer. Kollar även på Facebook.
- Anslagstavla
- Brukar googla
- Brukar vara rätt så duktig på att få fram nummer och öppettider på nätet. Googlar fram det eller så tar jag hjälp av vänner.
- Eller så ringer jag morsan!
- Faster Ulla
- Frågar bror
- Frågar syskon om hjälp
- Googla i telefonen
- Google
- Google
- Jag brukar kolla på datorn om såna saker. Jag brukar fråga min tjejkompis också om badhuset. Jag brukar fråga personalen också.
- Jag frågar isåfall min mamma
- Jag googlar
- Jag kollar på deras sida
- Jag söker på datorn: Eniro, Hitta.se, Gula sidorna
- Jag söker reda på saker på min läsplatta
- Man kan googla sig fram
- Personal
- Personalen hjälper med att ringa dit om jag behöver

- Ringer min mamma eller min storasyster
- Ringer pappa och mamma eller farmor
- Söker mycket på internet (google)
- Tittar på datorn, på hitta.se
- Via dator
- Via datorn. Tycker inte att det är så svårt att söka information.
- Via google oftast!
- Via nätet
- Vissa telefonnummer kan jag: 112, 114 14. Eller fråga andra.
- Jag brukar fråga min god man och ibland kan jag hitta själv också
- Jag kan fråga personalen
- Personalen tar reda på allt jag vill ha reda på
- Vi frågar alltid personalen om vi vill veta nåt
- Vi frågar alltid personalen

Bland dem som svarat **Ibland**, så uppges det likvärdiga svar - att man googlar, frågar någon anhörig eller personalen.

- Beror på vad, oftast personal eller föräldrar
- Brukar använda google
- Frågar mamma eller pappa istället
- I mobilen
- Jag brukar fråga någon personal mest i stan som jag är född och uppväxt.
- Jag googlar svaret
- Jag kan googla så jag får svar där
- Kontaktkompis
- Om det finns en hemsida på nätet så kan jag hitta. Eller annonser i tidningen. Annars vet jag ej.

Några av dem som svarat **Nej** på frågan har lämnat följande kommentarer:

- Det är min personal, anhöriga eller kontaktkompis som hjälper mig med sånt
- Ev. mamma och pappa
- Känner inte till någon exakt plats

4. Hur kommer resultatet att användas?

Resultatet av denna enkätundersökning kommer att användas som ett av flera delunderlag när Östersunds kommun under 2021 ska utforma en flerårig handlingsplan för att göra kommunen mer åldrandevänlig.

Enkätundersökningen kommer att kompletteras med ytterligare undersökningar för att säkerställa att vi fångar så många olika perspektiv från personer med funktionsnedsättning som möjligt.

Exempel på ytterligare undersökningar som kommer att göras är en allmän enkätundersökning riktad till personer med funktionsnedsättningar, telefonintervjuer med personer med funktionsnedsättningar som använder färdtjänst, fokusgruppsintervjuer med personer som har psykisk funktionsnedsättning/psykisk ohälsa och "Life filming" (personer med funktionsnedsättningar kommer att tillfrågas om att fotografera/filma sådant de tycker behöver förbättras i utemiljön i det egna närområdet).

Den nämnda handlingsplanen kommer därefter att tas fram hösten 2021.

Empty rounded rectangular box for notes.

Empty rounded rectangular box for notes.

Empty rounded rectangular box for notes.

Empty rounded rectangular box for notes.

Large empty rounded rectangular box for notes.

Enkätundersökning om förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt liv för personer med intellektuell funktionsnedsättning 18+ i Östersunds kommun

1. Ålder

Hur gammal är du?

2. Kön

Vilket kön är du?

Kvinna

Man

Annat

3. Bostadsområde

I vilket område bor du?

Häggenås

Lit

Centrala Stan

Lugnvik

Frösön

Marieby

Brunflo

Torvalla

Odensala

Odenslund

Tandsbyn-Fåker

Annat alternativ:

4. Vad är viktigt att det finns nära där du bor?

Gång- och cykelbanor

Bänk

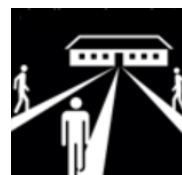
Toalett

Shopping

Busshållplats

Jobbet/DV

Utegym

Parker

Sjö

Skog

Sandning/snöröjning

Belysning

Annat:

5. Brukar du åka med lokalbussarna (stadsbuss eller länstrafikbuss)?

Ja

Nej

6. Hur tycker du att det fungerar att åka buss?

Bra

Ok

Dåligt

Kommentar

7. Är du trygg i ditt hem?

Ja

Ibland

Nej

Kommentar

8. Brukar du känna dig ensam?

Ja

Ibland

Nej

Kommentar

9. Om du behöver stöd av någon annan för att kunna vara med på aktiviteter, finns det då någon som kan följa med dig ?

Ja, alltid

Ibland

Nej, aldrig

Kommentar

10. Den här frågan handlar om hur det känns för dig när du inte är hemma.
Är andra människor snälla mot dig då?

Ja

Ibland

Nej

Kommentar

11. Vad skulle du vilja vara med och bestämma om i Östersund?

Kommentar

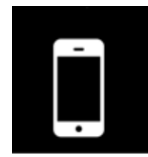
12. Var får du information om vad som händer i Östersund (till exempel nyheter och fritidsaktiviteter)?

Tidningen

Personal

Mobiltelefon

Datorn

Anslagstavla

Kompisar

God man/förvaltare

Anhöriga

På andra sätt:

13. Den här frågan handlar om hur du får veta saker som till exempel öppettider och telefonnummer till badhus, affärer, caféer och polisen.

Om du inte kan fråga personalen - vet du var du kan få hjälp i stället?

Ja

Ibland

Nej

Kommentar

Information om enkätundersökningar riktade till medborgare med intellektuell funktionsnedsättning 18+

Det pågår ett kommungemensamt projekt i Östersund ("Projekt åldrandevänlig kommun" eller "Age-friendly cities and communities") som syftar till att göra det möjligt för både personer med funktionsnedsättningar och äldre att leva mer aktiva och självständiga liv där de kan vara delaktiga i samhällslivet.

Inom projektet görs flera olika undersökningar för att vi ska få veta hur målgrupperna upplever Östersund i nuläget när det gäller t.ex. utemiljöer, transporter, bostäder, social gemenskap, medborgarinflytande och information/kommunikation.

Vi vill nu få en bild av hur medborgare över 18 år som har en intellektuell funktionsnedsättning upplever olika samhällsområden och kommer därför att genomföra två olika enkätundersökningar under maj månad.

Nedan beskrivs de båda undersökningarna och vad du som chef/personal förväntas göra kopplat till respektive undersökning.

Enkätundersökning 1

Denna enkätundersökning riktas till medborgare med intellektuell funktionsnedsättning 18+ som bor i LSS-bostad eller ordinärt boende.

Enkäten består av en pappersenkät med 13 frågor. Frågorna har utformats med hjälp av stödpedagoger inom Sektor funktionshinder.

Enkäten ska besvaras av medborgarna själva, så varje LSS-bostad (alternativt Daglig verksamhet om det gäller personer som bor i ordinärt boende) behöver göra en bedömning av vilka medborgare med intellektuell funktionsnedsättning som kommer att kunna besvara enkäten på egen hand eller med stöd av personal.

Sista datum för att delta i denna undersökning är den 20 maj.

Uppdrag till chef och personal på LSS-bostad

1. Identifiera vilka medborgare som bor på LSS-bostaden som ska tillfrågas om att besvara enkäten
2. Hämta enkätundersökning och svarskuvert på Krondikesvägen hos berörd verksamhetschef
3. Dela ut enkäten till aktuella medborgare och erbjud dem stöd genom att personal kan sitta med när de fyller i enkäten. Personalens uppgift är att försöka förtydliga frågorna om de upplevs svåra att förstå och uppmuntra medborgaren att skriva förtydligande kommentarer hur hen upplever olika områden.

4. Hjälp medborgaren att skicka tillbaka enkäten i det bifogade svarskuvertet. Portot är redan betalt.

Uppdrag till chef och personal inom Daglig verksamhet

1. Identifiera vilka medborgare som bor i ordinärt boende som ska tillfrågas om att besvara enkäten
2. Hämta enkätundersökning och svarskuvert på Krondikesvägen hos berörd verksamhetschef
3. Dela ut enkäten till aktuella medborgare och erbjud stöd genom att personal kan sitta med när de fyller i enkäten. Personalens uppgift är att försöka förtydliga frågorna om de upplevs svåra att förstå och uppmuntra medborgaren att skriva förtydligande kommentarer hur hen upplever olika områden.
4. Hjälp medborgaren att skicka tillbaka enkäten i det bifogade svarskuvertet. Portot är redan betalt.

Enkätundersökning 2

I de fall medborgare med intellektuell funktionsnedsättning 18+ inte själva kan uttrycka sin vilja (t.ex. på grund av bristande kommunikationsförmåga) vill vi försöka fånga deras åsikter med hjälp av personer som känner dessa individer väl. Det kan t. ex. vara anhörig, ställföreträdare eller kontaktperson.

Dessa anhöriga/ställföreträdare/kontaktpersoner kommer att ha möjlighet att besvara en större enkät med cirka 50 frågor som rör olika samhällsområden.

Även denna enkät är egentligen riktad till medborgaren själv, så även anhörig/ställföreträdare ska i detta fall besvara enkäten ur hens perspektiv.

Uppdrag till chef och personal på LSS-bostad

1. Identifiera vilka medborgare som har anhörig, ställföreträdare eller kontaktperson skulle kunna besvara den större enkäten
2. Tillfråga deras anhöriga, ställföreträdare kontaktpersoner om de vill medverka i undersökningen
3. Skicka deras kontaktuppgifter till Åsa Wallin på asa.wallin@ostersund.se alternativt lämna Åsas e-postadress till dem som vill medverka och be dem kontakta henne för att få närmare instruktioner om denna enkätundersökning.

Åsa Wallin skickar i detta fall själv ut enkäten till berörda deltagare.

Sista datum för att delta i denna undersökning är den 10 juni.

Resultatet av undersökningarna

Resultatet av undersökningarna kommer att användas som delunderlag när det under hösten 2021 ska tas fram en 3-årig handlingsplan för att förbättra möjligheten för både personer med funktionsnedsättningar och äldre att leva aktiva och självständiga liv med ökad delaktighet i samhällslivet.

Sammanställningar av undersökningarnas resultat kommer att redovisas på Östersunds kommuns hemsida under juni månad 2021, på följande sida:

www.ostersund.se/afcc

Mer information

Om du har frågor kring dessa undersökningar är du välkommen att kontakta verksamhetsutvecklare Åsa Wallin på Vård- och omsorgsförvaltningen via e-post: asa.wallin@ostersund.se eller telefon 070 – 692 66 44.